

MIRKO PEKOVIĆ

PSIHIJARIJA

DRUGO IZDANJE

Beograd – Podgorica, 2020.

PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU	27
PREFACE TO THE SECOND EDITION	29
PREDGOVOR PROVOM IZDANJU	31
FOREWORD	36

OPŠTI DIO

RAZVOJ PSIHIJATRIJE KROZ ISTORIJU	43
---	----

PSIHIJARIJA I KOMPLEMENTARNE DISCIPLINE	55
Filozofija	55
Sociologija	58
Psihologija	60

PSIHIJARIJA I RELIGIJA	62
------------------------------	----

ETIKA U PSIHIJATRIJI	68
----------------------------	----

OSNOVNI KONCEPTNI MODELI I ETIOLOGIJA PSIHIČKIH POREMEĆAJA	75
Model bolesti	77
Prijenaučni model	77
Model moždane bolesti	77
Model psihičke bolesti	79
Model psihosomatske bolesti	80
Socijalni model	80
Psihosocijalni mode	80
Bihevioralni model	81
Sociokulturni model	82
Egzistencijalni model	83

BIOLOŠKE OSNOVE PSIHIČKOG ŽIVOTA I PSIHIČKI POREMEĆAJI	85
---	----

Nervni sistem i psihički život čovjeka	85
Funkcionalna anatomija nervnog sistema.	87
Neurofiziološke osnove psihičkog života	93
Neurohemijske osnove psihičkih procesa.	95
Neurohemijski sistemi i psihički procesi	97
Dopaminergični sistem	100
Noradrenergični sistem	101
Serotonergični sistem	103
Holinergični sistem	104
GABA-ergični sistem	105
Glutamatni sistem	106
Moždani funkcionalni sistemi i njihov značaj u odvijanju psihičkih procesa	106
Prefrontalni sistem	107
Limbički sistem.	108
Sistem bazalnih ganglija	109
Sistem pamćenja i engrama.	109
Sistem pažnje	110
Integrativni sistemi centralnog nervnog sistema psihičko zdravlje i psihički poremećaji.	111
ZNAČAJ GENETIKE U PSIHIJATRIJI	114
Projekat humanog genoma	118
IMUNOLOGIJA I PSIHIJATRIJA.	120
Imune disfunkcije i neki psihijatrijski poremećaji	121
ZNAČAJ ENDOKRINOLOGIJE U PSIHIJATRIJI.	124
LIČNOST I PSIHIČKI ŽIVOT – TEORIJE LIČNOSTI	127
Freudova psihoanalitička teorija.	129
Id (Ono).	130
Ego (Ja).	131

Nad – ja (Super-ego)	132
Vrste instinkata	135
Namjena i distribucija psihičke energije	135
Faze psihoseksualnog razvoja	137
Oralna faza razvoja – oralni karakter	138
Analna faza razvoja – analni karakter	139
Uretralna faza razvoja – uretralni karakter	140
Falusna faza razvoja – falusni karakter	140
Latentna faza razvoja	142
Genitalna faza razvoja – genitalni karakter	142
Odbrambeni mehanizmi ja (Ego)	143
Neoanalitičke teorije ličnosti	147
Jungova analitička teorija ličnosti	148
Sociopsihološke teorije ličnosti	153
Alfred Adler	154
Karen Hornay	155
H.S. Sullivan	156
Erick Erikson	157
Erich Fromm	157
Druge teorije ličnosti od značaja za kliničku praksu	158
Henry A. Murray	158
Abraham Maslow	158
Carl Rodgers	159
Gordom Allport	159
Raymond Cattell	160
H. J. Aysenck	161
Bihejvioralna teorija ličnosti	162
Geštalt model ličnosti	164
PSIHIČKE FUNKCIJE I NJIHOVI POREMEĆAJI	165
Pažnja	165
Poremećaj pažnje	167
Pamćenje	168

Kvantitativni poremećaji pamćenja	170
Kvalitativni poremećaji pamćenja	172
Opažanje (Percepcija)	174
Poremećaji opažanja	174
Mišljenje	178
Poremećaji mišljenja	179
Poremećaj mišljenja po formi	179
Poremećaj mišljenja po sadržaju	181
Inteligencija	184
Poremećaji inteligencije	186
Nagoni	188
Vitalni nagoni	189
Socijalni nagoni (socijalni motivi)	190
Poremećaji nagona	190
Poremećaj vitalnih nagona	191
Poremećaj nagona za ishranom	191
Poremećaj seksualnog nagona	192
Kvantitativni poremećaji	192
Kvalitativni poremećaj	193
Seksualne nastranosti (perverzije)	193
Seksualne inverzije	194
Poremećaji seksualnih nagona (motiva)	195
Emocije	196
Raspoloženja	197
Afekt	197
Poremećaji afekta	198
Kvantitativni poremećaji afekta	198
Kvalitativni poremećaji afekta	199
Svijest	200
Poremećaji svijesti	202
Kvantitativni poremećaji svijesti	202
Kvalitativni poremećaji svijesti	203
Volja i voljne djelatnosti	205

Kvantitativni poremećaji	206
MENTALNO ZDRAVLJA I MENTALNI POREMEĆAJI – DILEME..	210
SOCIJALNA PSIHIJARIJA I SOCIODINAMSKI	
PRISTUP U PSIHIJARIJI	218
Porodica i psihopatologija.....	223
Odnos društva prema psihijatrijskom bolesniku.....	226
DIJAGNOSTIKA U PSIHIJARIJI	229
Dijagnostički intervju	234
Prvi intervju	236
Istorija bolesti	238
Anamneza.....	238
Psihički status	241
Psihološki testovi u dijagnostici	245
Pomoćne dijagnostičke metode.....	249

SPECIJALNI DIO

KLASIFIKACIJA PSIHIČKIH POREMEĆAJA.....	255
ORGANSKI UZROKOVANI MENTALNI POREMEĆAJI	258
Organski psihijatrijski sindromi	258
Nespecificovani organski i simptomatski mentalni poremećaj.....	261
Organski uključujući simptomatski mentalni poremećaj – demencije.....	261
Podjela demencija prema predominantnoj lokalizaciji patološkog procesa.....	262
Klinička podjela demencija prema etiologiji i mogućnosti liječenja (Graff – Redford)	263
Alzheimerova demencija.....	264
Kliničke karakteristike	266

Dijagnostički kriterijumi za vjerovatnu demenciju Alzheimerovog tipa	266
Dijagnozu vjerovatne AB potkrijepljuju.	267
Poremećaji ponašanja kod Alzheimer-ove bolesti	267
Dijagnostika	267
Vaskularne demencije	269
Klinička slika	269
Kriterijumi za dijagnozu vaskularnih demencija	270
Demencija Lewy tijela (difuzna bolest Levijevih tijela).	271
Klinički simptomi	271
Frontotemporalne demencije.	272
Dijagnostički kriterijumi za frontotemporalnu demenciju	272
Huntingtonova bolest	273
Klinička slika	273
Demencija u Parkinsonovoj bolesti.	274
Demencije uzrokovane infekcijom centralnog nervnog sistema	275
Prionske bolesti i demencije.	275
Creutzfeldt Jacob (CJD) – Krojcfeldt-Jacobova bolest.	275
Sporadični tip CJD (Creutzfeldt-Jacobova bolest)	276
Familijarna CJD	277
Jatrogena CJD.	277
Varijante CJD	278
Dijagnostika	279
AIDS demencija kompleks	280
Demencija uzrokovana sifilisom.	280
Demencije uzrokovane metaboličkim poremećajima.	281
Hipotireoidizam	281
Wernicke-Korsakovljeva psihoza	281
Kliničke karakteristike	281
Deficit vitamina Ba.	282
Uremična encefalopatija.	283
Wilsonova bolest	283

Drugi mentalni poremećaji izazvani moždanim oštećenjem i disfunkcijom i somatskim oboljenjima	284
Organska halucinoza	284
Organski katatoni poremećaj	285
Organski sumanut (shizofreniji sličan) poremećaj	285
Organski poremećaj raspoloženja (afektivni poremećaji)	285
Organski anksiozni poremećaji	286
Organski poremećaji sa emocionalnom labilnošću (astenični)	286
Organski disocijativni poremećaj	286
Poremećaj ličnosti i ponašanja izazvani moždanim oboljenjima, oštećenjem i disfunkcijom	286
Postencefalitični sindrom	287
Psihijatrijske posljedice povreda glave	287
Diferencijalna dijagnoza demencija	288
Blagi kognitivni poremećaji kod osoba starije životne dobi	289
Diferencijalna dijagnoza pseudodemencije (depresije) i demencije	289
Komparacija simptoma demencije i delirijuma	290
Organski sindrom amnezije koji nije izazvan alkoholom i drugim psihoaktivnim supstancama	290
Amnestički sindrom – demencija kod povreda glave	291
Amnestički sindrom – demencija uzrokovana cerebralnom hipoksijom ili ishemijom	292
Tranzitorna globalna amnezija	292
Dijagnostika organskih psihijatrijskih sindroma	293
Psihometrijska ispitivanja	293
Magnetna rezonanca imiging (MRI)	293
Akutno konfuzno stanje – delirijum	294
Delirijum	294
Uzroci akutnog konfuznog stanja i delirijuma	295
BOLESTI ZAVISNOSTI	298
Epidemiologija bolesti zavisnosti	299
Etiologija bolesti zavisnosti	300

Recidiv	304
Instrumenti u dijagnostici bolesti zavisnosti i detekcija prisustva supstanci u urinu i drugim tjelesnim uzorcima	305
Osnovna načela liječenja bolesti zavisnosti	307
Alkoholizam	308
Biološki aspekti alkoholizma	309
Alkoholemija akutno napito stanje i faze pijanstva	310
Etiologija alkoholizma	311
Klinički tok alkoholizma	312
Apstinencijalni sindrom	313
Vrste alkoholičara	314
Komplikacije alkoholizma	315
Psihijatrijske komplikacije alkoholizma	315
Delirijum tremens alkoholikum	316
Korsakovljeva psihoza	317
Alkoholna demencija	318
Patološka ljubomora (Otelov sindrom)	318
Alkoholna halucinoza	319
Patološko pijanstvo	319
Alkoholna epilepsija	320
Tjelesne komplikacije alkoholizma	320
Komorbiditetna stanja	321
Liječenje alkoholizma	321
Narkomanije (zavisnost od droga)	323
Ličnost narkomana	324
Sredina	325
Faktor droga	326
Zavisnost od narkotika (Opijati)	327
Opijumska zavisnost	328
Morfijska zavisnost	328
Liječenje zavisnosti od narkotika	330
Amfetaminska zavisnost	331
Zavisnost od hipnotika sedativa i anksiolitika (tabletomanija)	332

Zavisnost od stimulusa	333
Zloupotreba halucinogena.	335
Kanabinoidi (hašiš i marihuana)	336
Organski rastvarači (inhalanti)	338
Anabolici (androgeni steroidi)	339
Sintetske droge (dizajnirane droge)	339
Zavisnost od interneta	339
Zavisnost od kockanja.	340
Liječenje zavisnosti od droge	340
Prevenција bolesti zavisnosti	341
SHIZOFRENIJA.	343
Epidemiologija	345
Istorijat	345
Etiologija.	347
Biološki faktori	347
Metabolički i biohemijski premećaji kod shizofrenije	350
Dopaminska hipoteza	352
Serotonininska hipoteza	353
Noradrenergična hipoteza	353
GABA-ergična hipoteza	353
Psihološki faktori	354
Porodični faktori	354
Socijalni faktori.	355
Klinički simptomi shizofrenije	356
Klinički oblici shizofrenije	360
Paranoidna shizofrenija (Schizophrenia paranoides)	360
Hebefrena shizofrenija (Hebephrenia)	361
Katatona shozofrenija (Schizophrenia catatonica).	362
Nediferencirana shizofrenija	363
Postshizofrena depresija	363
Rezidualna shizofrenija.	363
Jednostavna shizofrenija (Schizophrenia simplex).	364

Druga shizofrenija	364
Shizotipski poremećaj	364
Shizoafektivni poremećaj	365
Akutni i tranzitorni psihotični poremećaji	366
Dijagnoza shizofrenije	367
Diferencijalna dijagnoza shizofrenije	368
Tok i ishod shizofrenije	369
Terapija shizofrenije	370
Psihofarmakoterapija	371
Psihoterapija	374
Socioterapija	374
POREMEĆAJI SUMANUTOSTI	376
Etiologija sumanutosti	378
Paranoične psihoze	379
Revandikaciona sumanutost	380
Procesni kverulanti	381
Sumanuti pronalazači	381
Fanatični idealisti	382
Sumanuti megalomani	382
Strasne sumanutosti	382
Sumanutosti ljubomore (patološka ljubomora).	383
Erotomanska sumanutost (erotomanija)	384
Senzitivna sumanutost odnosa	385
Interpretativna sumanutost	385
Paranoidne psihoze	386
Hronična halucinatorna sumanutost	387
Parafrenija (fantastična sumanutost).	387
Diferencijalna dijagnoza poremećaja sumanutosti	388
Terapija psihoza sumanutosti	389
POREMEĆAJI RASPOLOŽENJA	390
Istorijat	391

Epidemiologija afektivnih poremećaja	393
Etiologija poremećaja raspoloženja	394
Genetski nasljedni činioci	396
Endokrinologija i afektivni poremećaji.	396
Metabolizam elektrolita i afektivni poremećaji	397
Biohemijske hipoteze afektivnih poremećaja	398
Psihički činioci u nastanku poremećaja raspoloženja	399
Druga tumačenja (depresije) afektivnih poremećaja	401
Manična faza bipolarnog afektivnog poremećaja (Mania).	402
Bipolarni poremećaj raspoloženja.	404
Depresivna faza bipolarnog afektivnog poremećaja.	405
Perzistentni (stalni) poremećaji raspoloženja	408
Maskirana depresija	409
Psihoteične depresivne reakcije	410
Involutivna melanholija	410
Ostali depresivni poremećaji.	412
Rekurentni (povratni) depresivni poremećaj	412
Diferencijalna dijagnoza afektivnih poremećaja.	413
Liječenje poremećaja raspoloženja	413
Psihofarmakoterapija afektivnih poremećaja	414
Psihoterapija afektivnih poremećaja	417
SAMOUBISTVO	419
Neki etiološki faktori samoubistva	421
Biološki faktori	421
Psihološki faktori	422
Socijalni faktori.	424
Etno-kulturni faktori	427
Mogućnosti profilakse samoubistva	428
NEUROTSKI SA STRESOM POVEZANI I SOMATOMORFNI POREMEĆAJI.	429
Istorijat	430

Epidemiologija	433
Etiologija.	433
Klasifikacija neurotskih poremećaja.	439
Fobični anksiozni poremećaji	440
Klasifikacija fobija	442
Agorafobija.	442
Socijalne fobije	443
Specifične (izolovane) fobije	445
Druga stanja straha (anksioznosti)	447
Anksioznost i strah	447
Panični poremećaj.	450
Generalizovani anksiozni poremećaj	455
Mješovita stanja straha i depresije	457
Opsesivno-kompulsivni poremećaj.	459
Reakcija na težak stres i poremećaji prilagođavanja	463
Akutna stresna reakcija	465
Posttraumatski stresni poremećaj	466
Poremećaj prilagođavanja.	469
Disocijativni (konverzivni) poremećaji	470
Somatoformni poremećaji.	475
Drugi neurotski poremećaji.	479
PSIHOSOMATSKI POREMEĆAJI	481
Važni koncepti o psihosomatskim poremećajima.	483
Stres i psihosomatski poremećaji	485
Kardiovaskularne bolesti.	487
Gastrointestinalni poremećaji	489
Hipertireoza.	493
Dijabetes melitus.	494
Bronhijalna astma	495
Reumatoidni artritis	496
Psihodermatoze	496
Terapijske mogućnosti liječenja psihosomatskih poremećaja	498

BIHEJVIOURALNI SINDROMI POVEZANI SA FIZIOLOŠKIM POREMEĆAJIMA	499
Anoreksija nervoza	499
Bulimija nervoza	502
Poremećaji spavanja	503
Neorganski poremećaji spavanja	505
Terapija poremećaja spavanja	507
POREMEĆAJI LIČNOSTI.	509
Etiologija poremećaja ličnosti.	511
Klasifikacija poremećaja ličnosti	512
Paranoidni poremećaj ličnosti.	513
Shizoidni poremećaj ličnosti.	514
Disocijalni nporemećaj ličnosti.	514
Emocionalno nestabilni poremećaj ličnosti	515
Histrionični poremećaj ličnosti.	516
Anankastični poremećaj ličnosti.	517
Anksiozni poremećaj ličnosti	517
Astenični (zavisni) poremećaj ličnosti.	518
Narcistični poremećaj ličnosti.	519
Nespecifikovani poremećaji ličnosti.	519
Trajne promjene ličnosti	519
Diferencijalna dijagnoza poremećaja ličnosti.	520
Terapija poremećaja ličnosti	521
POREMEĆAJI SEKSUALNOG ŽIVOTA.	523
Seksualne disfunkcije	524
Poremećaj polnog identiteta	525
Poremećaji seksualne preferencije (parafilije)	526
POREMEĆAJI KONTROLE IMPULSA.	529
Intermitentni eksplozivni poremećaj.	529
Kleptomanija.	530

Piromanija (patološko podmetanje požara)	530
Patološko kockanje	530
Trihotilomanija	531
MENTALNA RETARDACIJA.	532
Dijagnoza	532
Diferencijalna dijagnoza	533
Laka mentalna retardacija	533
Umjerena mentalna retardacija	534
Teška mentalna retardacija	534
Duboka mentalna retardacija	534
Druga mentalna retardacija	535
Neoznačena mentalna retardacija	535
PSIHIČKI POREMEĆAJI RAZVOJNOG DOBA.	536
Klasifikacija psihičkih poremećaja djece i mladih	536
Klasifikacija mentalnih poremećaja u razvojnog dobu	537
Mentalni poremećaji koji se prvi put i/ili isključivo javljaju u djetinjstvu i adolescenciji	538
Poremećaji psihološkog razvoja	538
Specifični razvojni poremećaji	538
Specifični razvojni poremećaji govora i jezika	539
Poremećaji artikulacije (izgovaranja riječi) – dizartrija i dislalija	539
Poremećaji ekspresivnog govora	539
Poremećaji repetitivnog govora	540
Stečena afazija sa epilepsijom (Landau – Kleffner sindrom)	540
Drugi razvojni poremećaji govora i jezika	540
Specifični razvojni poremećaji školskih sposobnosti	540
Specifični poremećaj čitanja	541
Specifični poremećaj spelovanja	541
Specifični poremećaj računanja	541
Mješoviti poremećaj školskih sposobnosti	541
Drugi razvojni poremećaji školskih sposobnosti	541

Razvojni poremećaj školskih sposobnosti, neoznačen	542
Specifični razvojni poremećaj motornog funkcionisanja	542
Mješoviti specifični razvojni poremećaji	543
Pervazivni razvojni poremećaji	543
Dječiji autizam	544
Istorijat	544
Epidemiologija	544
Etiologija	545
Klinička slika	546
Tok bolesti i prognoza	547
Atipični autizam	547
Rettov sindrom	548
Drugi dječiji dezintegrativni poremećaji	548
Klinička slika i tok	548
Aspergerov sindrom	549
Poremećaji ponašanja i emocija sa početkom obično u djetinjstvu i adolescenciji	550
Hiperkinetički poremećaj	550
Klinička slika	551
Poremećaji ponašanja	553
Poremećaji ponašanja ograničeni na porodičnu sredinu	554
Nesocijalizovani poremećaj ponašanja	555
Socijalizovani poremećaj ponašanja	555
Emocionalni poremećaji sa početkom specifičnim za djetinjstvo	556
Poremećaji separacione anksioznosti u djetinjstvu	556
Poremećaji fobične anksioznosti u djetinjstvu	557
Poremećaj socijalne anksioznosti u djetinjstvu	558
Poremećaj socijalnog funkcionisanja sa početkom specifičnim za djetinjstvo i adolescenciju	558
Reaktivni poremećaj vezivanja u djetinjstvu	559
Dezinhibisani poremećaj vezivanja u djetinjstvu	559
Elektivni mutizam	560
Tik poremećaj	561

Jilles dela Touretteov sindrom	562
Drugi poremećaji ponašanja i emocionalni poremećaji sa početkom obično u djetinjstvu.	563
Neorganska enureza	563
Neorganska enkopreza	564
Poremećaj ishrane u djetinjstvu	566
Pika	566
Stereotipni poremećaji pokreta	566
Mucanje.	567
 ADOLESCENCIJA.	 568
Adolescentna kriza	570
 LIAISON (KONSULTATIVNA) PSIHIJARIJA	 572
Način tretmana	577
 URGENTNA PSIHIJARIJA.	 578
Klasifikacija urgentnih stanja u psihijatriji	580
Suicidalnost.	580
Akutne psihoze	582
Psihofarmakološki tretman akutnih psihoza.	583
Agresivnost	583
Tretman akutnih neželjenih efeketa neuroleptika	584
Akutno napito stanje	585
Delirijum tremens	586
Apstinencijalni sindrom alkoholičara	586
Neželjeni efekti kod upotrebe neuroleptika – wkstrapiramidna simptomatologija.	586
 GERIJATRIJSKA PSIHIJARIJA	 588
Najčešći psihički poremećaji u starosti.	592
Mogućnosti profilakse starenja i psihičkih poremećaja koji je prate	595

PSIHIJARIJA U VANREDNIM SITUACIJAMA	598
Psihičke reakcije u ratnim uslovima	599
Zbrinjavanje psihičkih poremećaja u vanrednim (borbenim) situacijam	602
SUDSKA PSIHIJARIJA	605
Razvitak forenzičke psihijatrije	605
Vještačenje u krivičnim predmetima	607
Uopšte o uračunljivosti	607
Uračunljivost u našem krivičnom zakonodavstvu i sprovođenje vještačenja u praksi	608
Vještačenje primjene i prekida mjera bezbjednosti	611
Vještačenje u građanskom i porodičnom pravu	612
Vještačenje valjanosti ugovora	613
Vještačenje valjanosti testamenta	613
Vještačenje poslovne sposobnosti	615
Sposobnost za brak psihički poremećenih osoba	616
Psihijatrijska vještačenja dodjele djece bračnim partnerima u postupku razvoda braka	617
Vještačenje nematerijalne štete	618
Vještačenje duševnog bola zbog umanjjenja životne aktivnosti	619
Vještačenje fizičkog bola	619
Vještačenje pretrpljenog straha	620
Duševni bolovi zbog estetske naruženosti	620
Duševni bolovi zbog smrti bliskog lica	621
Duševni bolovi zbog povrede slobode	622
Pretrpljeni i budući duševni bolovi zbog naročito teškog invaliditeta bliskog lica	623
Problemi simulacije ili nadgradnje simptoma	623
Ličnost forenzičkog psihijatra	624
NASILJE U PORODICI I ZLOSTAVLJANJE I ZANEMARIVANJE DJECE I OMLADINE	626

TERAPIJA U PSIHIJATRIJI – BIOLOŠKA TERAPIJA.	631
Biološka terapija	631
Psihofarmakoterapija	631
Klasifikacija psihotropnih medikamenata.	632
Anksiolitici	633
Podjela anksiolitika	633
Benzodiazepini	634
Indikacije	634
Mehanizam dejstva.	635
Farmakokinetika	635
Terapijska dejstva	636
Neželjeni efekti.	637
Kontraindikacije	638
Prekid uzimanja benzodiazepina.	638
Neobenzodizepinski anksiolitici	638
Centralni adrenergični agonisti	639
Beta-adrenergični blokatori.	639
Antipsihotici (neuroleptici).	640
Klasifikacija antipsihotika.	641
Mehanizam djelovanja	643
Farmakokinetika antipsihotika	643
Indikacije za primjenu antipsihotika.	644
Doze i način primjene	645
Kontraindikacije	647
Neželjeni efekti centralnog nervnog sistema	648
Neželjeni efekti u vidu psihičkih poremećaja.	650
Drugi neželjeni efekti	650
Najčešće korišćeni antipsihotici	651
Antipsihotici u praksi	652
Antidepresivi.	657
Mehanizam djelovanja antidepresiva	657
Indikacije.	662
Klasifikacija (podjela) antidepresiva.	662

Način upotrebe antidepresiva	664
Neželjeni efekti antidepresiva	667
Najčešće korišćeni antidepresivi	668
STABILIZATORI RASPOLOŽENJA	672
Litijum (Litijum karbonata)	672
Karbamazepin (Tegretol)	673
Natrijum valproat (Apilepsin)	674
Lamotrigin (Lamiktal)	674
ANTIPARKINSONICI	676
DRUGE METODE BIOLOŠKE TERAPIJE	678
Elektrokonvulzivna terapija	678
PSIHOTERAPIJA	680
Klasifikacija psihoterapije	683
Psihoanaliza i psihoanalitička (dinamička) psihoterapija	683
Kognitivno-bihejvioralna terapija	689
Tehnike kognitivno-bihejvioralne terapije	693
Suportivna psihoterapija	696
Tehnike suportivne terapije	697
Grupna psihoterapija	699
Tehnike grupne psihoterapije	700
Porodična terapija	701
Tehnike porodične terapije	703
Transakciona analiza	704
Geštalt terapija	705
Humanističko-egzistencijalističko-fenomenološka psihoterapija	707
SOCIOTERAPIJA	709
EPIDEMIOLOŠKE METODE U PSIHIJATRIJI	714

PERSPEKTIVA PSIHIJATRIJE	718
INDEKS	723
LITERATURA	737

PSIHIJARIJA JE SPAJANJE MEDICINE I FILOZOFIJE

Kraf – Ebing

NORMALNA OSOBA UMIJE DA VOLI I RADI

S. Freud

UBIJEĐEN SAM DA JE ISTRAŽIVANJE
DUŠE NAUKA BUDUĆNOSTI...

K.G. Jung

PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU

Davno je minula 2010. godina, kada su stranice prvog izdanja našeg udžbenika PSIHIJARIJA ugledale svjetlost dana i kada su studenti medicine, ljekari i drugi čitaoci bili u prilici da nešto saznaju i nauče o mentalnom životu čovjeka, mentalnim poremećajima, njihovoj etiologiji, dijagnostici, te mogućnostima i modalitetima liječenja, i svakako profilaksi mentalnih poremećaja-od autora sa ovih prostora. To je veoma važno, jer se napokon shvatilo da nema zdravlja bez mentalnog zdravlja, i da je mentalni život esencija života u njegovom totalitetu, odnosno njegov spiritus movens.

Sa više strana dopirale su do mene informacije da je ovaj udžbenik davno nestao sa polica gradskih knjižara, a podrazumijeva se, da je „vijek“ trajanja udžbenika kratak, imajući na umu zahuktalost i telurička dešavanja u domenu svih vidova čovjekovog saznanja, odnosno progressa u raznim disciplinama, pa naravno i u oblasti medicine (psihijatriji), gdje heuristički trendovi nude nova saznanja o mentalnim bolestima, odnosno novim i boljim mogućnostima njihovog tretmana.

Osjetio sam i ličnu obavezu i dug, da kao dugogodišnji edukator i pedagog, na Univerzitetu Crne Gore, buduće čitaoce obavijestim i osvježim novim saznanjima iz ove kompleksne discipline, koja poodavno baštini principe holističkog posmatranja čovjeka i njegovih problema i izazova, uvažavajući Hipokratov princip: „Razjasniti prošlo, shvatiti sadašnje i predvidjeti buduće.“

I zašto ne kazati još jednu istinu—od psihijatrijskog (medicinskog) esnafa, kao i ljudi nemedicinskog obrazovanja i drugih čitalaca udžbenika PSIHIJARIJA, dobijao sam brojne čestitke i komplimente, vezano za stručnost, peda-

goški manir izlaganja materije, pa i literarnost jezika-možda je to bio i glavni motiv i podstrek za rekonstrukciju (reprint) predhodnog izdanja.

Nadam se, da će i ovo izdanje (knjiga) biti podsticaj studentima, lekarima na specijalizaciji iz psihijatrije i uopšte ljekarskom esnafu da participiraju u razvoju ove discipline i stvaranju novih generacija psihijatara.

Čitaoci pred vama je novi udžbenik – PSIHIJARIJA.

U Podgorici,

Prof. dr Mirko Peković